

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือกจากโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งมีแนวทางในการจัดการศึกษาทางเลือกจากแนวคิดและปรัชญาการศึกษาที่มีความแตกต่างจากรูปแบบการศึกษาในระบบทั่วไปนั้น มีวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือก

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือกการดำเนินการทั้งหมดมีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาทางเลือกจำนวน 27 โรงเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 315 คน และครู จำนวน 1,064 คน (สมศ., 2552 อ้างถึงใน สสส., 2553: 79 - 80)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหารใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 คน

2. ครูใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) ในการสุ่มตัวอย่างจากประชากรครูของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนประชากร ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาทางเลือก จำนวน 27 โรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม
จิตเมตต์	10	41	51
ณ ดรุณ	9	23	32
ทอรั๊ก	17	38	63
ทอสี	11	41	52
นานาชาติเมธา	10	17	27
ปัญญาพิทย	12	19	31
ปิติศึกษา	9	13	122
มีนประสาทวิทยา	14	113	126
เพลินพัฒนา	17	184	201
รุ่งอรุณ	15	97	112
ลำปลายมาศพัฒนา	12	17	29
วนิษา	12	33	45
วรรณสว่างจิต	12	66	78
สมบุญวิทย์	12	13	25
สยามสามไตร	14	9	23
สัตยาไส	16	90	106
สัมมาสิกขาสันติอโศก	9	14	23
แสนสนุกไตรทักษะ	9	17	26
หมู่บ้านเด็ก	10	11	21
อนุบาลกรแก้ว	14	8	22
อนุบาลจันทร์เจ้า	10	20	30
อนุบาลช้างเผือก	11	19	30

ตารางที่ 12 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม
อนุบาลธีรานุรักษ์	11	11	22
อนุบาลบ้านรัก	9	10	19
อนุบาลยุวกาทร	11	17	28
อนุบาลยุวมิตร	10	5	15
อมาตยกุล	12	118	140
รวม	315	1,064	1,379

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาทางเลือก จำนวน 27 โรงเรียน

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จิตเมตต์	10	6
ณ ดรุณ	9	4
ทอรั๊ก	17	9
ทอสี	11	6
นานาชาติเมธา	10	6
ปัญญาทัญ	12	7
ปิติศึกษา	9	4
มีนประสาทวิทยา	14	8
เพลินพัฒนา	17	9
รุ่งอรุณ	15	9
ลำปลายมาศพัฒนา	12	7
วนิษา	12	7
วรรณสว่างจิต	12	7
สมบุญวิทย์	12	7
สยามสามไตร	14	8
สัตยาไส	16	9

ตารางที่ 13 (ต่อ)

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สัมมาสิกขาสันติอโศก	9	4
แสนสนุกไตรทักษะ	9	4
หมู่บ้านเด็ก	10	6
อนุบาลกรแก้ว	14	8
อนุบาลจันทร์เจ้า	10	6
อนุบาลช้างเผือก	11	6
อนุบาลธีรานุรักษ์	11	6
อนุบาลบ้านรัก	9	4
อนุบาลยุวภัทร	11	6
อนุบาลยุวมิตร	10	6
อมาตยกุล	12	7
รวม	315	176

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาทางเลือก จำนวน 27 โรงเรียน

โรงเรียน	ครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จิตเมตต์	41	17
ณ ตรุณ	23	12
ทอรั๊ก	38	15
ทอสี	41	17
นานาชาติเมธา	17	4
ปัญญาทัญ	19	5
ปิติศึกษา	13	3
มีนประสาทวิทยา	113	28

ตารางที่ 14 (ต่อ)

โรงเรียน	ครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เพลินพัฒนา	184	46
รุ่งอรุณ	97	25
ลำปลายมาศพัฒนา	17	4
วนิษา	33	8
วรรณสว่างจิต	66	17
สมบุญวิทย์	13	3
สยามสามไตร	9	2
สัตยาไส	90	23
สัมมาสิกขาสันติอโศก	14	3
แสนสนุกไตรทักชะ	17	7
หมู่บ้านเด็ก	11	3
อนุบาลกรแก้ว	8	2
อนุบาลจันทร์เจ้า	20	5
อนุบาลช้างเผือก	19	4
อนุบาลธีรานุรักษ์	11	3
อนุบาลบ้านรัก	10	3
อนุบาลยุวกัทธ	17	4
อนุบาลยุวมิตร	5	1
อมาตยกุล	118	29
รวม	10,64	291

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือกมี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือกซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จากกรอบแนวคิดที่ผ่านการสังเคราะห์ ประยุกต์กรอบแนวคิดที่ผ่านการสังเคราะห์จากนักวิชาการ คือ กรอบแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Noe (2005) และกรอบแนวคิดกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Werner และ DeSimone (2010) และกรอบแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ คือ Wheatley (1999) และ วรภัทร ภูเจริญ (2553) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกเพื่อนำมาสังเคราะห์ประยุกต์และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดมีรายละเอียด 3 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาปัจเจกบุคคล (Individual Development)
2. การพัฒนาอาชีพ (Career Development)
3. การพัฒนาองค์การ (Organization Development)

ผู้วิจัยแบ่งระดับความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ ออกเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์และการศึกษาทางเลือก
2. สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกจำนวน 3 โรงเรียน ที่มีระดับการประเมินจาก สมศ. ในระดับดีขึ้นไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ โดยมีเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณา ได้แก่ การใช้ปรัชญาแนวคิดในการพัฒนามนุษย์และเน้นความเป็นมนุษย์ในการจัดการศึกษา จัดการศึกษาครอบคลุมทั้งในระดับปฐมวัย – ประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา และระดับปฐมวัย – ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โรงเรียนผ่านการประเมินจาก สมศ. มีนวัตกรรมการศึกษาที่แตกต่างกันแต่มีจุดร่วมคือการเน้นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ลักษณะเบื้องต้นของโรงเรียนทางเลือกที่รับเลือกในการสัมภาษณ์

โรงเรียน บริบทการบริหาร	โรงเรียน ก	โรงเรียน ข	โรงเรียน ค
ระดับที่เปิดสอน	ปฐมวัย – ประถมศึกษา	ประถมศึกษา – มัธยมศึกษา	ปฐมวัย – ประถมศึกษา – มัธยมศึกษา
จำนวนนักเรียน (คน)	มากกว่า 250	มากกว่า 1,000	มากกว่า 1,000
แนวคิดการจัดการศึกษา	<p>1. ทุกคนสามารถเรียนรู้ พัฒนา และสร้างประโยชน์สุขต่อตนเองและผู้อื่นได้ตามหลักไตรสิกขา หรือภาวนา</p> <p>2. จัดการศึกษาที่ส่งเสริม และพัฒนาชีวิต ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียน</p> <p>1) ด้านวิชาชีวิต คือ พุทธธรรม จิตใจ และปัญญา</p> <p>2) ด้านวิชาการ ตามหลักสูตรของโรงเรียนทอสี</p> <p>3) ด้านวิชาชีพ คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบ และพัฒนาความ</p>	<p>เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ฝึกการคิดแก้ปัญหา ด้วยตนเองตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. ฉลาด เก่ง ดี มีสุข</p> <p>2. พัฒนากายด้วยวิถีสุขภาพ พัฒนาจิตใจด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ปรับคลื่นสมองต่ำ ใช้ชีวิตเรียบง่าย พอเพียง</p>

ตารางที่ 15 (ต่อ)

โรงเรียน บริหาร	โรงเรียน ก	โรงเรียน ข	โรงเรียน ค
<p>นวัตกรรมการบริหาร</p> <p>นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ</p>	<p>ณัดตามศักยภาพของตนเอง</p> <p>3. สร้างและรักษาวัฒนธรรมเมตตา และวัฒนธรรมแสงปัญญา</p> <p>1. การจัดโรงเรียนวิถีพุทธ กำหนดคุณลักษณะของเด็กวิถีพุทธ 12 ประการ</p> <p>2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ เรียกชื่อเฉพาะว่า "เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว"</p> <p>3. การจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยใช้หลักไตรสิกขา ที่กำหนดเป็นคำเฉพาะว่า "พฤติกรรม จิตใจ ปัญญา"</p> <p>4. การบริหารจัดการแบบกัลยาณมิตร โดยเฉพาะผู้บริหารและครูทุกคนทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการรับไหว้ให้นักเรียนทุกคน ทุกครั้ง แสดงความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียนและมีการอบรมพัฒนาผู้ปกครองตามแนวทางวิถีพุทธ เพื่อให้ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลานด้วย</p> <p>5. การบริหารจัดการตามหลักวัฒนธรรมเมตตา วัฒนธรรมแสงปัญญาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้จัดให้ทั้งครู เด็ก ผู้ปกครอง มีโอกาสฝึกฝนเรียนรู้ทบทวนตนเองอยู่เสมอ ผ่านวิถีชีวิตของการขอบคุณ ขอโทษในแต่ละวันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดให้มีพิธีปวารณาตน อโหสิกรรม เปิดโอกาสให้ผู้อื่นตักเตือนและกล่าวอภัยรับขอ</p>	<p>1. โครงการทัศนศึกษาพีชสวนโลกเฉลิมพระเกียรติและเข้าค่ายธรรมะ จ.เชียงใหม่</p> <p>2. โครงการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารี</p> <p>3. โครงการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา</p> <p>4. กิจกรรมสันตนาการ</p> <p>5. โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน</p> <p>6. โครงการธนาคารโรงเรียน</p>	<p>1. การจัดการศึกษาแนวคิดนี้โออิวิแมนนิส เชื่อว่าความเก่ง ความฉลาด เป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ เชื่อว่าคนจะสมบูรณ์ต้องมีร่างกายที่แข็งแรง เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีน้ำใจ มีความรักแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความสงบทางจิตใจ อารมณ์ดี ใจเย็น มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีสมาธิจิตใจเป็นหนึ่งเดียว ไม่ฟุ้งซ่านวอกแวก</p> <p>2. มีการจัดกิจกรรมสร้างให้เด็กเกิดภาวะคลื่นสมองต่ำมากที่สุด ครูต้องอารมณ์เย็น ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาไพเราะ พูดให้กำลังใจ และไม่พูดในแง่ลบไม่กดดัน ไม่ให้มีการแข่งขันกิจกรรมหน้าเสาธงประกอบด้วยกิจกรรมโยคะ บาบานัม เกาชิกิ ซึ่งช่วยทำให้คลื่นสมองต่ำร่างกายแข็งแรงพร้อมที่จะเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ</p>

ตารางที่ 15 (ต่อ)

โรงเรียน บริหาร	โรงเรียน ก	โรงเรียน ข	โรงเรียน ค
<p>ทิศทางการพัฒนา สถานศึกษาในอนาคต</p>	<p>อโหสิกรรมต่อผู้อื่นเมื่อกระทำผิด เป็น การขัดเกลาดตนเองและผู้อื่นให้พัฒนา ชีวิต ลดอดีตตัวตนอันเป็นเหตุให้เกิด ทุกข์ที่แท้จริง ถือเป็นการศึกษาที่มุ่ง พัฒนามนุษย์ในฐานะมนุษย์ มิใช่ เพียงฐานะทรัพยากรมนุษย์ของชาติ</p> <p>1. จัดการเรียนการสอนตามแนวทางวิถี พุทธตามแบบวิถีไทย ให้ผู้เรียนมี ปัญญารู้เท่าทันสมัยโดยเน้นความเป็น เลิศทางวิชาการและวิถีชีวิตเพื่อเป็น พื้นฐานของผู้เรียนในการศึกษาต่อให้ กว้างขวางยิ่งขึ้นพร้อมที่จะดำเนินชีวิต พุทธปัญญานำสมัยได้อย่างเข้มแข็ง</p> <p>2. พัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางวิถี พุทธ ตามแบบวิถีไทยพุทธปัญญานำ สมัยให้เข้มแข็ง ชัดเจนยั่งยืน พร้อมทั้งจะ เป็นสถานศึกษาวิถีพุทธได้อย่างแท้จริง ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา เพื่อขยายผล เผยแพร่ให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น ให้สถานศึกษาอื่นนำไป ประยุกต์ใช้เพื่อจะได้มีส่วนช่วยพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างมีความสุข สามารถส่งผลไปสู่การ พัฒนาสังคมให้มีคุณภาพเป็นสังคม แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้เป็นสังคม ที่มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรได้ มากและรวดเร็วยิ่งขึ้น</p>	<p>1. เร่งรัดพัฒนาการศึกษา ในมาตรฐานที่ 5 (เตรียมความ พร้อมการสอบ O-Net)</p> <p>2. จัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจ พอเพียง ปีการศึกษา 2551</p> <p>3. การขยายโครงสร้างการ บริหารและจัดการศึกษาให้ ครอบคลุมกิจการงานทั้งหมด</p>	<p>1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ที่สถานศึกษาได้ปลูกฝังให้ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ประ หยัด ดอด ออม ชื่อ สัตย์ มีความสุขในการมาโรงเรียน</p> <p>2. จุดเด่นด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ มีสุนทรีย์ สุขภาพ กายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรี ภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีแลกีฬา มีทักษะในการ ทำงาน รักการทำงาน สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจต คติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ดังนั้น สถานศึกษาควรที่จะพัฒนาดังนี้</p> <p>1) จัดทำเป็นระบบรูปแบบการ สอน ที่เป็นรูปธรรม คือ มีทั้ง หลักสูตร วิธีสอน สื่อการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การ ประเมินผลและวิธีการบริหาร จัดการตามแนวคิดนีโอฮิวแมน นิส</p>

ตารางที่ 15 (ต่อ)

โรงเรียน บริหารการศึกษา	โรงเรียน ก	โรงเรียนมีน ข	โรงเรียน ค
	3. สถานที่ที่มีความร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายอยู่แล้ว ควรมีการรักษา สภาพและพัฒนาให้เหมาะสมและเอื้อ ต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น จัดแหล่ง เรียนรู้ทางด้านธรรมชาติ พืชพันธุ์ไม้ เชื่อมโยงกับวรรณคดี ศิลปะ วิถีชีวิต แบบไทยและการเรียนรู้ธรรมะใน โรงเรียน เป็นต้น		2) เผยแพร่แนวคิดนี้ให้กับ ชุมชน เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับ สถานศึกษาอื่นๆ จะได้นำไปใช้ ต่อไป 3) มีการติดตามผลการใช้ หลักสูตรจากศิษย์เก่าที่จบ การศึกษาไปแล้ว
ระดับการประเมิน	ดีมาก	ดี	ดีมาก

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554)

แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือก
มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันในการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม
แนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์

ส่วนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหาร
จัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์

2. แนวคิดในการสัมภาษณ์ครู

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันในการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม
แนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์

ส่วนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดการบริหาร
จัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์

สรุปประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือก
ดังนี้

1. การพัฒนาปัจเจกบุคคล

- การพัฒนาปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การฝึกอบรมและพัฒนางาน
ในสถานศึกษา (On Site Training Method) และการฝึกอบรมและพัฒนางานนอกสถานที่
(Off Site Training Method)

- เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental)
และจิตวิญญาณ (Spiritual)

- เน้นการสอนงาน (Coaching) ในรูปแบบของการทำงานเป็นกลุ่มย่อย
(Group Building)

- ครู ผู้เรียนและผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งร่วมกันในกิจกรรมพัฒนาปัจเจกบุคคล

2. การพัฒนาอาชีพ

- ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกโดยเน้นการประเมินคุณสมบัติและศักยภาพ
ของบุคคลที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

- ผู้บริหารร่วมให้คำปรึกษาและหารือกับบุคลากร รวบรวมข้อมูลในการวางแผน
การพัฒนาอาชีพ

- ความก้าวหน้าของอาชีพนั้นหมายความว่าถึงการที่บุคลากรมีศักยภาพสามารถ
ประสบความสำเร็จในอาชีพ โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองในฐานะครูผู้สร้างถึงแม้ว่าจะไม่ได้
มีตำแหน่งระดับที่สูงขึ้นไปก็ตาม

3. การพัฒนาองค์กร

- มีกระบวนการในการพัฒนาองค์กรทุกชั้นตอนและได้มีการสอดแทรก
ค่านิยม ความเชื่อในปรัชญาการศึกษาของแต่ละโรงเรียนเข้าไปด้วย

- บุคลากรภายในโรงเรียนปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเป็นบุคคลที่มีคุณค่า ให้เกียรติ
และความเคารพซึ่งกันและกัน

- บุคลากรภายในโรงเรียนมีวิธีการสื่อสารระหว่างกันในเชิงบวกด้วยปิยวาจา
มีความจริงใจและแสดงความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน

- ผู้บริหารมักกระตุ้นให้ครูได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน สร้างแรงบันดาลใจ
ในการทำงานแก่ครู

- มีวัฒนธรรมการทำงานแบบครอบครัว สร้างสังคมแห่งกัลยาณมิตร

3. สร้างเครื่องมือจากการใช้ข้อมูลในเอกสารจากกรอบแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์ทั้ง 5 ข้อไปเชื่อมโยงกับกรอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 3 ด้าน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกเพื่อนำมาสังเคราะห์ประเด็นและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดมีรายละเอียด 3 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาปัจเจกบุคคล (Individual Development)
2. การพัฒนาอาชีพ (Career Development)
3. การพัฒนาองค์การ (Organization Development)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นมนุษย์จากผู้บริหารและครูโรงเรียนทางเลือกและตามขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิดและแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา
- 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทางเลือก

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดเป็นเป้าหมาย โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน คือ การค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) แล้วพิจารณาข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.50$ เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูของโรงเรียนทางเลือกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด นำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงจากสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach' Alpha) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ค่าของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากฝ่ายวิชาการ หลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนทางเลือกระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของรัฐที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือ หนังสือขอขอบคุณ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนทางเลือกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแนบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนทางเลือก ไปพร้อมหนังสือนี้ โดยแยกจำหน่ายของตามรายชื่อผู้บริหารโรงเรียนทางเลือก พร้อมแนบของเปล่าและจำหน่ายของถึงผู้วิจัย พร้อมติดแสตมป์ และส่งของที่ระลึก ส่งไปพร้อมของแบบสอบถามด้วย จำนวน 27 โรงเรียน ซึ่งแบบสอบถามข้างในซองจะประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนทางเลือก

3. ผู้วิจัยติดตามผลการดำเนินงาน โดยติดต่อผู้ที่รับผิดชอบของแต่ละโรงเรียนทางเลือกทางโทรศัพท์ หลังจากส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปแล้ว 10 วัน

ตารางที่ 16 สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวนแบบสอบถาม (ฉบับ)			ร้อยละ (%)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
แบบสอบถาม	176	291	467	37.69	62.31	100
รับแบบสอบถามคืน	71	242	313	40.34	83.16	67.02
แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	71	233	304	40.34	80.07	65.11

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t – test) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือก ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือก ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นความเป็นมนุษย์ในโรงเรียนทางเลือกโดยใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่